Interviu cu Arhimandritul Atanasie Prodromitul, Stareț al Schitului Românesc *Prodromu* din Sf. Munte Athos (I)

Interviu realizat de
pr. Ștefan Zară
și Monahul Gherasim
Prodromitul

Preacuvioase Părinte Stareț, ce v-a determinat ca în urmă cu foarte mulți ani să părăsiți obștea Mănăstirii Sihăstria pentru a veni la Sfântul Munte? Ce v-a atras atât de mult la Sfântul Munte, având în vedere că în anii când Sfinția Voastră ați părăsit Mănăstirea Sihăstria, acolo vieţuiau mulți părinți cu viață îmbunătățită?

Mai întâi vreau să amintesc că intrarea în obștea Mănăstirii Sihăstria am primit-o ca pe o binecuvântare de la Dumnezeu și de la Maica Domnului, la care aveam o mare evlavie, pe care o păstram încă din începuturile cunoașterii mele pe cât putea vârsta a realiza aceasta. La vremea aceea, Mănăstirea Sihăstria ținea loc de cinste între mănăstirile duhovnicești din țară, cu părinți îmbunătățiți și rânduieli ca de *Pateric*.

Tot întâmplarea a făcut, sau mai bine zis pronia lui Dumnezeu, ca părintele meu duhovnicesc din lumea laică, aflat în zona Braşovului, la ieșirea la pensie să se retragă la Mănăstirea Sihăstria. Prin el deci am luat mai întâi cunoștință cu această oază duhovnicească.

Acest început mi-a fost de un real folos, considerându-mă un privilegiat și nevrednic de o așa binecuvântare ce-a rânduit-o Bunul Dumnezeu cu mine. Trecând prin ascultări de seamă în cei patru ani petrecuți în Mănăstirea Sihăstria, am fost marcat profund, punând temelia casei sufletului pe piatra credinței și a nădejdii, de purtarea de grijă a lui Dumnezeu și acoperământul mântuitor al Maicii Domnului.

În acel timp, prin anii 1974–1975, vremurile erau încă destul de tulburi. Nu puteau intra în mănăstire tinerii, iar cei care încercau aceasta erau supuși la tot felul de hărțuieli compromițătoare din partea autorităților din acea vreme. Mănăstirea Sihăstria avea statut de azil pentru bătrâni, fapt pentru care putea primi și tineri, aceștia fiind încadrați pe post de îngrijitori la bătrâni sau paznici. Așa s-a găsit și pentru mine un loc și am putut fi primit în Mănăstirea Sihăstria, nu cu puține dificultăți și anchete de tot felul, ce erau o reală neliniște și nesiguranță pentru ziua de mâine. Totuși, în acele vremuri tulburi, parcă ceva îți dădea un curaj și o nădejde

care înlătura frica și nu te temeai de nimic, având o râvnă puternică spre rugăciune și credință în Dumnezeu.

Trecând acei ani, nu însă și nesiguranța, într-o zi s-a aflat vestea că Patriarhia Română caută părinți experimentați, dar și cu meserii, pentru trimiterea lor la Sfântul Munte. Așezămintele românești printre care și Schitul Prodromu, stăteau la limita existenței, atât în ceea ce privește personalul cât și starea materială.

Părinții acestor așezăminte făceau eforturi disperate, apelând atât la autorități cât și la conducerea Sfântului Munte și a Patriarhiei Române, să trimită ajutoare și părinți pentru repopularea chiliilor românești și, implicit, a Schitului Prodromu. Apelul făcut de Patriarhia Română a ajuns și la Mănăstirea Sihăstria care avea o obște monahală mare. Și printre cei înscriși în acele liste făceam parte și eu, în nevrednicia mea, dar și mulți alți părinți bătrâni și tineri, ca la douăzeci la număr numai din Mănăstirea Sihăstria.

Se propusese ca pe o perioadă de cinci ani să fie trimiși la Sfântul Munte grupuri de câte cinci părinți, sigur prin selecție. Zvonuri se făceau de tot felul, unele știri ce soseau din acropola Muntelui Athos erau care mai de care mai descurajatoare și arătau greutățile și lipsurile de tot felul, pe care le vor avea de întâmpinat cei ce doreau să se supună acestui deznodământ real. Cu toate acestea, temerea de necunoscut nu a fost atât de mare, pentru că libertatea, ce promitea mult mai mult decât lipsa, a avansat dorul cel nepreţuit de a sluji lui Dumnezeu cu nădejdi pe care numai cel ce le lucrează prin înfăptuire le poate cunoaște.

Când soarta a căzut și peste mine nevrednicul, la alcătuirea grupului de cinci, am răspuns cu multă încredere și mulţumire lui Dumnezeu și a Maicii Domnului. Din acest grup făcea parte și marele duhovnic și duhovnicesc părinte Protosinghelul Petroniu Tănase care ne întărea în alegerea cea bună pe care o făceam, mai ales că Sfinția Sa vizitase cu un an în urmă pe meleagurile athonite toate așezămintele românești, grecești și nu numai. Cred din toată inima chiar și acum, că venirea Cuvioșiei Sale, a Părintelui Petroniu (care avea șaizeci și patru de ani la vremea aceea) a fost o pronie a lui Dumnezeu și o rugăciune stăruitoare a ctitorilor ce s-au jertfit în Schitul Românesc Prodromu, pentru a nu mai fi noi românii lipsiți de singurul așezământ monahal din Grădina Maicii Domnului cu slujbă în limba și graiul cel frumos și curat al poporului român, poate și singurul la acea vreme de pe mapamond. Și zic aceasta fiindcă cele ce existau, altele decât Schitul Prodromu la aceea vreme, nu aveau siguranța și popularitatea ce puteau a-ți da siguranța și încrederea zilei de mâine.

Acum să mă întorc la parafarea primei întrebări.

Mănăstirea Sihăstria, la acea vreme, era una din cele mai duhovnicești

mănăstiri. Spun aceasta nu fiindcă provin din obștea acestei oaze duhovnicești, ci realitatea o arăta: cu părinții îmbunătățiți și sporiți în rugăciune, în cunoașterea de Dumnezeu și a noastră ca oameni pe acest pământ și, mai ales, cuvioși supuși în ascultare, baza și temelia călugărului. Nu poți înainta duhovnicește sau pe scara virtuților fără această treaptă și piatră de căpătâi, care completează fără doar și poate dragostea, smerenia și simplitatea ce trebuie să ne caracterizeze ca monahi.

Bineînțeles că existau și ispite, care puteau căli pe monah în răbdare și mai ales în statornicie, pe monahul lucrător zic, care luptă ca un viteaz ostaș când este încolțit de vrăjmășia celui rău, a lumii și a trupului. Sau, ceea ce era și mai rău, prin scoaterea monahului din luptă care se întâmplă, fie prin multa încredere doar în ei înșiși, fie prin cei în care își pun nădejdile, acei alții care petrec în neascultare având voie proprie și care neglijează rugăciunea, ocupându-și timpul cu iscodiri.

Cei ce realizau pentru ce au venit la o treaptă atât de înaltă și în viața de mănăstire, stăteau tari ca piatra, ascultând povețele și mai ales având exemple vii, povățuitori și îndrumători ai vieții celei duhovnicești. Exemple erau destule la acea vreme: părinți cuvioși, mărturisitori și chiar mucenici care au rezistat prigoanei comuniste și securității, păstrându-și noblețea și integritatea sufletească, credința în Dumnezeu și implorând ajutorul lui Dumnezeu prin rugăciuni și osteneli, privegheri de toată noaptea, la care în parte am fost martor cuprinzându-mă toată stima și respectul față de acești sfințiți părinți.

Nu este păcat și nici nu o spun spre înălțarea minții, dar întâlnirea cu acești părinți îmi dădea un sentiment de teamă duhovnicească care lucra în sufletul meu în așa fel încât nici nu îndrăzneam să cuget în acele momente ceva străin sau ceva ce ar fi putut mâhni pe acești sfințiți părinți. Exemplele se împleteau ca într-un întreg, prin faptul că se completau unii pe alții. Unii covârșeau în dragoste, alții în răbdare și ascultare desăvârșită, iar cei mai mulți erau statornici în rugăciune, rugăciunea cea neîntreruptă a inimii și în cântarea psalmilor ce le îndulceau privirile încât fețele lor ajungeau să se asemene pruncilor nevinovați. Nu puteai înșela sau minți autoritatea duhovnicească a acestor cuvioși și sfinți părinți.

Legătura sufletească ce se leagă între părintele duhovnicesc și fiul duhovnicesc e mai puternică decât a părintelui trupesc și a fiului, dar primează voința lui Dumnezeu, Care a rânduit despărțirea trupească de dânșii, însă legătura sufletească, spălată cu lacrimi, a rămas, ca un dor nevindecat pe care îl port și acum.

Vârful de lance și pilonul de centru al acestui cerc duhovnicesc îl menținea Părintele Cleopa, urmat de aceeași verigă ce strălucea mai mult, a Părintelui Ieroschimonah Paisie Olaru cu o experiență vastă în complexitatea vieții celei duhovnicești, sfânt părinte demn

de *Pateric*. Cu toţii antrenau roata cea duhovnicească a Sihăstriei, uneori tainic şi cu multă modestie, alteori şi la arătare, cum erau Cuvioşia sa părintele Protosinghel Ioil Gheorghiu, părintele Veniamin Barbacaru, părinţii Cosma şi Damaschin, fraţi de sânge, preacuvioşia sa Protosinghelul Ambrozie Dogaru, Ieromonahul Grigorie, fostul meu duhovnic ce-l aminteam la început, Nazarie Ieromonahul, Caliopie Protosinghelul, monahul Marcu ce a trecut prin temniţele comuniste şi acum era un exemplu viu de corectitudine, simplitate, modestie şi adevărat rugător.

Exemplele pot continua, fiindcă toţi erau adevăraţi slujitori şi apărători ai credinţei, flori neveştejite ale monahismului românesc. Iar noi, cei ce ne socotim urmaşii lor prin interpretarea şi urmarea fără greşeală a povăţuirilor lor, avem nădejde că sămânţa cea bună poate da rodul său la timp potrivit şi la vremea potrivită. Discernământul şi alegerea noastră ne obligă la aceasta, mai ales că acum, odată cu trecerea lor în veşnicie, aceştia se roagă pentru noi cei rămaşi să le urmăm credinţa în această vale a plângerii.

Trăind şi vieţuind în nevrednicia mea, anii aceia puţini alături de aceşti sfinţi părinţi m-am legat enorm de petrecerea cu sfinţiile lor şi îmi venea greu acum a mă despărţi. Legătura sufletească ce se leagă între părintele duhovnicesc şi fiul duhovnicesc e mai puternică decât a părintelui trupesc şi a fiului, dar primează voinţa lui Dumnezeu, Care a rânduit despărţirea trupească de dânşii, însă legătura sufletească, spălată cu lacrimi, a rămas, ca un dor nevindecat pe care îl port şi acum.

Tristeţea şi bucuria ne erau alături şi călătoreau cu noi. Din păcate nu lipseau nici „îngerii” securităţii care din umbră ne însoţeau cu directive precise, sporind sentimentul neîncrederii în reuşita plecării noastre. Căutau cu tot dinadinsul a pune lacăt gurii noastre, pentru a nu vorbi despre situaţia din ţară.

Luând crucea pe care Domnul ne-a pregătit-o, iată că am luat calea înstrăinării de ţară şi de părinţii noştri dragi, împreună cu venerabilul şi îndrumătorul cel duhovnicesc, preacuvioşia şi sfinţia sa Arhim. Petroniu Tănase şi alţi trei camarazi: fratele Ioan, care a devenit apoi frate de călugărie cu mine – Mh. Prodromu, părintele Macarie de la Mănăstirea Sâmbăta de Sus şi Ierodiaconul David venit din Mănăstirea Secu.

Despărţirea a fost tare grea, pentru că, pe de o parte, lăsam în urmă legătura sufletească ce abia căpătase contur şi, pe de altă parte, pentru că plecam pe un drum necunoscut. Doar o lumină ne dădea curaj: credinţa în Dumnezeu şi nădejdea în ajutorul Său. Citind *Acatistul Maicii Domnului*, am pornit la drum. Tristeţea şi bucuria ne erau alături şi călătoreau cu noi. Din păcate nu lipseau nici „îngerii” securităţii care din umbră ne însoţeau cu directive precise, sporind sentimentul neîncrederii în reuşita plecării noastre. Căutau cu tot dinadinsul a pune lacăt gurii noastre, pentru a nu vorbi despre situaţia din ţară.

Ajunşi la Bucureşti, aşteptam binecuvântarea Patriarhului Iustin Moisescu şi a Mitropolitului Antonie Plămădeală, care se ocupa cu relaţiile externe ale Patriarhiei Române, găzduiţi fiind la Mănăstirea Antim. În sfârşit, când ni s-au înmânat toate documentele necesare, am primit binecuvântarea şi cuvântul de îmbărbătare în noua noastră misiune.

Toate actele de identitate şi documentele româneşti pe care le deţineam până atunci ni s-au reţinut, rămânând doar cu paşaportul de călătorie şi adeverinţa dată de Patriarhia Română, care certifica prezenţa autorizată a noastră în Grecia şi în Sfântul Munte. Am plecat cu trenul din Bucureşti, la 4 martie 1978, zi în care era lăsatul de sec pentru Postul cel Mare al Sfintelor Paşti. Făcând rugăciune şi mulţumind lui Dumnezeu, ne pregăteam pentru cele ce aveau să ni se descopere în drumul nostru.

Nu am scăpat nici de controalele făcute de vameşii bulgari care, văzându-ne în hainele acestea negre ne cercetau din cap până-n picioare, văzând mai ales unele bagaje de-ale noastre îndesate doldora de lucruri. Prin sondaj, au insistat a se deschide unele care atrăgeau atenţia mai mult. Cum ele erau aranjate să se deschidă doar la destinaţie, acum când erau controlate cu lux de amănunt, cu greu au mai putut fi aranjate, întrucât şi vagonul era strâmt şi cu anevoie de a împacheta la loc lucrurile. Părintele Petroniu, în toate aceste ispite, ne încuraja, ne dădea energie şi putere duhovnicească să putem depăşi situaţiile neplăcute. Trecând de Sofia, după o noapte şi o zi, am ajuns în sfârşit în Grecia, la Salonic, unde ne aşteptau părinţi români din Sfântul Munte, dornici de a ne primi la chiliile şi aşezămintele lor, unde aveau nevoie de ucenici şi de urmaşi ai strădaniilor lor de o viaţă.

Cum noi toţi cei cinci aveam destinaţie precisă, adică Schitul Prodromu, au rămas cu o întristare în suflet, ce se putea intui clar pe feţele lor. Erau părinţi trecuţi prin osteneli ce purtau povara atâtor ani de nevoinţă şi aşteptau şi ei ca munca lor de o viaţă să nu se irosească.

Deşi eram cuprinşi de mila firească, noi nu le puteam ajuta cu nimic. Schitul Prodromu era prioritatea numărul unu ce angaja un efort deosebit şi un răspuns imediat ce nu suferea amânare. După întâlnirea cu sfinţiile lor şi aflarea fără de succes a doleanţelor lor, fiecare s-a retras, dar nu fără de speranţă în grupurile ce se organizau pentru anii următori. Din păcate nu a fost să fie aşa, căci odată cu trimiterea grupului nostru s-a sistat trimiterea la Muntele Athos a noi părinţi. Dacă totuşi au mai sosit părinţi dornici de a rămâne la Athos, ei au făcut-o prin iniţiativă proprie şi prin căi ce le-au permis acest lucru cu sacrificii şi eforturi pe care numai ei le-au cunoscut. Credinţa şi dorinţa lor de a sluji Domnului cu râvna şi evlavia ce ne obligă pe toţi, le-a fost răsplătită spre nădejdea cea mântuitoare pe care a cunoscut-o fiecare.

După predarea documentelor la Ministerul de Externe al Greciei de Nord, documente prin care ne primeam statutul de noi vieţuitori ai Muntelui Athos, ne-am continuat drumul spre peninsula athonită, spre Muntele cel Sfânt. Cu cât ne apropiam, cu atât mai mult se aprindea şi dorinţa în sufletele noastre, prin contactul cu o realitate care de acum se desfăşura pe larg, sub privirile noastre. Călătorind cu autobuzul de la Salonic spre portul Ouranopoli, de unde trebuia să luăm caicul spre debarcarea pe Muntele Sfânt, am rămas uimiţi de credinţa şi evlavia poporului grec faţă de feţele bisericeşti, prin faptul că îţi ofereau locul şi-ţi sărutau mâna, cerând binecuvântare, lucru puţin întâlnit în România în acele vremuri, unde nu puteai scoate capul pe stradă fără să ţi se facă o insultă necuviincioasă şi unde numai darul lui Dumnezeu te putea acoperi în acele momente în care nu aveai altceva la îndemână decât a te ruga pentru ei.

Ajunşi la Ouranopoli, o localitate destul de sărăcăcioasă la acea vreme, unde localnicii se ocupau cu pescuitul şi primirea puţinilor pelerini şi închinători ce veneau spre închinare la Sfântul Munte, condiţiile de cazare şi de masă lăsau de dorit. Norocul nostru a fost că în acea zi circula un caic de lemn ce făcea legătura cu Sfântul Munte şi care primea un număr limitat de vizitatori, închinători sau călugări, aproximativ treizeci de persoane, la care se adăugau bagajele lor.

După o călătorie de peste două ore de mers pe mare, cu escală la fiecare din mănăstirile ce erau plasate pe latura de miazăzi-apus a muntelui, iată-ne ajunşi în portul Dafni unde a coborât toată suflarea.

Emoţiile ne-au cuprins, pe noi cei care acum luam contact cu Muntele Athos, Grădina Maicii Domnului. Bucuria de a călca şi a face primii paşi pe Muntele Athos ne-a făcut muţi, ne ascundeam fiecare lacrimile făcându-ne cruci şi unii chiar sărutând pământul că ne-au hărăzit Dumnezeu şi Maica Domnului o astfel de chemare.

Emoţionaţi fiind, ne-am urcat într-un autobuz rudimentar şi vechi, care era destinat a face legătura între Portul Dafni şi aşa-zisa capitală a Athosului, Careia.

Era ora douăsprezece din zi când am ajuns în Careia, miercurea, în prima săptămână din Postul Mare. După ce am prezentat hârtiile de trimitere şi dreptul de a veni la Muntele Athos pe care le primiserăm la Salonic şi după verificarea lor de către poliţie, ni s-a înmânat ***diamonitirionul***, act care ne asigura nouă, celor cinci nou veniţi, dreptul de a şedea în Sfântul Munte până la întocmirea actelor definitive, adică a buletinul numit ***taftotita***, prin care automat am dobândit şi cetăţenia greacă.

Încheind cu protocolul care se făcea pentru fiecare nou venit în Muntele Athos, ne grăbeam să ajungem la Schitul Prodromu.

Cum drumuri nu existau la acea vreme decât cel de la Portul Dafne la Careia, capitala Athosului, şi care se încheia la Mănăstirea Iviron, partea de răsărit (NE) a peninsulei, trebuia să luăm calea întoarsă până la Portul Dafne şi de acolo, ocolind partea de miazăzi a Athosului, să ajungem la arsanaua Schitului Prodromu, lucru posibil doar a doua zi.

În după amiaza aceea şi noaptea care a urmat ne-am cazat la Mănăstirea Cutlumuş, aflată aproape de centrul Karies. Acolo am luat primul contact cu o mănăstire athonită. Stareţul de atunci, Arhimandritul Hristodul, care şi în prezent conduce mănăstirea, împreună cu obştea, au fost foarte binevoitori şi primitori.

După toate aceste introduceri care au urmat în călătoria noastră, ne-am odihnit, însă nu cu liniştea omului ce în sfârşit a ajuns acasă. Slujba de noapte, care s-a desfăşurat la timpul

ei, ne-a trezit cu clopoțelul deșteptătorului ce nu făcea excepție nimănui, după rânduiala athonită și a mănăstirilor în general, rânduială ce se făcea și la Mănăstirea Sihăstria în acele vremuri.

Dimineața următoare ne pregătea în sfârșit pentru destinație, pe care am și purces a o împlini după ce la arhondaricul mănăstirii ni s-a pregătit un ceai. Mulțumind părinților pentru ospitalitate, mai mult prin gesturi decât prin viu grai, fiindcă niciunul nu cunoșteam limba greacă, părintele Petroniu cunoștea greaca veche însă și aceea cu dificultate, am luat din nou autobuzul din Careia spre Dafne, unde lăsasem o parte din bagaj, apoi am continuat călătoria tot cu un caic de lemn ce făcea traseul Portul Dafne – Mănăstirea Lavra și retur.

Ne-am îmbarcat în acest caic împreună cu alți pelerini: călugări și închinători mireni ce trebuiau să ajungă la mănăstirile Simonospetra, Grigoriu, Dionisiu, Sf. Pavel, Schitul Sf. Ana, Capsocalivia, Schitul Prodromu și Lavra. Ajunși la arsanaua (portul) Prodromului, am coborât aici doar noi cinci.

Marea și timpul erau într-o liniște deplină care parcă ne introducea într-o nouă lume. Și cu adevărat așa și era. Delfinii se întreceau parcă să ne primească ca pe noi oaspeți, prietenoși, de parcă ne spuneau „*bine ați venit*" prin jocurile pe care le făceau în jurul caicului.

Arsanaua Schitului Prodromu, veche parcă de o mie de ani, ne-a făcut o legătură indirectă cu ceea ce avea să fie destinația noastră: Schitul Românesc Prodromu. Arsanaua era impunătoare, cu o arhitectură nobilă și o gândire românească ce o diferențiа de celelalte porturi ale Athosului.

Reamintesc că până s-a deschis drumul Marii Lavre, această arsana reprezenta singurul punct de legătură cu lumea, iar portul ei era legătura majoră a schitului nostru cu mijloacele de transport și de aprovizionare. Toate legăturile de aprovizionare, cu materiale, alimente și de pescuit, se făceau prin acest mic nod maritim important al Schitului Prodromu. Chiar și legăturile cu țara și alte centre administrative și duhovnicești, cum ar fi Tesalonicul, Insula Tassos, și alte împrejurimi, se făceau prin acest port, pentru construirea căruia s-au cheltuit sume importante.

Odată ajunși la portul Schitului Prodromu, am rămas plăcut surprinși de cei ce ne așteptau acolo, ca de un suflu românesc, adică părinții care aveau să ne conducă spre mănăstirea românească athonită ce poartă numele de Schitul Prodromu. Aceștia aveau ca mijloc de transport un tractor românesc, amenajat special pentru a face deplasarea de la port la schit și invers pe o cărare pietruită. Călătoria se făcea cu o prudență maximă, fiind expuși la iminentul pericol de a cădea în prăpastie. Drumul acesta a fost folosit la început doar pentru mulari (animale de povară, jumătate cai, jumătate catâri) cu care se făceau transporturile de materiale și provizii pentru necesitățile schitului. Așadar, întâlnirea cu acești părinți a fost pe de o parte o bucurie,

iar pe de altă parte, ne-a fost de un real folos, fiindcă bagajele noastre cele multe erau o povară prea mare cu care greu am fi putut ajunge la schit.

Aș vrea să amintesc că cei doi părinți care ne-au întâmpinat și ne-au ajutat făceau parte din grupul celor cinci părinți care fuseseră trimiși cu doi ani înainte, așa după cum se stabilise convenția. Aceștia erau părintele Ioanichie, ieromonah ce se află acum în Israel, slujitor în cadrul Patriarhiei Ierusalimului și părintele Mihail, schimonah ce s-a săvârșit la Chilia Românească de la Provata, aflată tot pe teritoriul Sfintei Mănăstiri Marea Lavră, proveniți tot din Mănăstirea Sihăstria.

Drumul anevoios și prăpăstios ce urca de la nivelul mării spre altitudinea de 360 m, altitudine unde era situat amplasamentul Schitului Prodromu, ne oferea acum o gândire tainică ce se amplifica pe măsură ce urcam și zăream turlele și crucile bisericii ce luminau sub razele soarelui care acum dădea să apună.

Din păcate, prima înfățișare, la care ne așteptam într-un fel, era una tristă și dezolantă. Cu cât ni se descoperea sub privirile noastre, cel puțin a mea personal, înfățișarea reală a ansamblului monahal, cu atât apăreau și nedumeririle cu privire la ruina ce se vedea peste tot, ce se manifestau puternic în sufletul meu, însă nu cu deznădejde. Am remarcat această surpriză neplăcută și la însoțitorii mei, mai puțin la părintele Petroniu, care vizitase Schitul Prodromu cu un an înainte, fiind familiarizat cu locul. Am înaintat spre poarta mănăstirii, veșnic întredeschisă.

Acolo am fost întâmpinați de părintele Matia, despre care aveam să aflăm că era arhondarul schitului, cel care se ocupa de primirea închinătorilor. Era un părinte impunător, înalt și bine legat. Stătea la poarta mănăstirii pe o bancă și își orienta privirile spre cei ce veneau sau îi cereau adăpost de găzduire, fie și numai pentru o zi și o noapte. Ne-a cuprins pe toți într-o privire, și fiindcă ne privea din cap și până în picioare, nu ne găseam niciunii cuvintele. După minutul care a părut o veșnicie, ne-a întâmpinat cu întrebarea: „*Mă, pe voi cine v-a trimis: comuniștii sau Biserica?*" La care noi, loviți de întrebare ca de trăsnet, am plecat fețele în jos și a răspuns cel mai în vârstă, părintele Macarie, venit de la Mănăstirea Sâmbăta de Sus: „*Da, veți avea ocazia să ne vedeți, să ne cercetați... dar bine v-am găsit părinte...*" și am intrat pe poarta mănăstirii, fiind conduși de ghidul nostru, părintele Ioanichie.

Întâlnirea cu realitatea ne-a lăsat un gust amar, nu pentru puțină vreme. Părintele Petroniu era deja familiarizat și așteptările nu-l mai oboseau, ci spunea doar atât: „*Slavă lui Dumnezeu și Maici Domnului*" cu o nădejde și o credință de care și astăzi ne mirăm.

Lăsând bagajele aproape de ușile bisericii, am dat să intrăm înăuntru spre închinare și mulțumire Maicii Domnului că ne-a ajutat să ajungem

Ne-am închinat, mai bine zis am lăcrimat cu durere, și mâhnire mare ne-a cuprins văzând starea de degradare în care se aflau toate.

cu bine. Înfățișarea bisericii însă, atât exterior cât și interior era sinistră. Totul era ca după un război, nu se mai făcuse o Sfântă Liturghie de ani de zile. Întrând în biserică, spre mirarea noastră, era o cărare ce-și făcea loc printre molozul căzut de pe pereții interiori, a picturii ce se degradase, cărare care conducea la *Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului Prodromița*, unde era așezată o candelă sleită și murdară, aprinsă de cineva. Atmosfera din jurul acestei sfinte icoane era una de plâns, dar și umilitoare. Candela icoanei era aprinsă, după cum am aflat a doua zi, de către părintele Vlasie, părinte orb care se ducea să o aprindă mai mult după instinct și după cărarea ce-l conducea fără greș la Sfânta Icoană.

Ne-am închinat, mai bine zis am lăcrimat cu durere, și mâhnire mare ne-a cuprins văzând starea de degradare în care se aflau toate.

În tăcere, ne-am retras și am fost conduși la camere, la așa-zisul Sinodicon, unde pe timpuri se primeau numai oameni de vază, oaspeți pelerini sau fețe bisericești mai de seamă. Și aici (de acum nu ne mai miram, ce să te mai miri!) totul era redus la același cuvânt: dezastru. Adică, intrând în corpul clădirii acesteia de sud, căci tot acolo eram și cazați, în loc de ușă la intrare erau niște scânduri puse în picioare, nu exista încălzire, deși era încă destul de rece (6 martie 1978). Fără să mai cercetăm sărăcia camerelor, ne-am retras la odihnă. De masă nici nu era vorbă, fiindcă ne aflam în prima săptămână din Postul Mare.

Cum au fost primii ani ai Sfinției Voastre în obștea de la Prodromu?

Sunt multe de spus și ar necesita pagini întregi de scris despre toate cele ce au urmat, chiar de la început. Ele nu sunt greu de reamintit fiindcă au rămas adânc întipărite în sufletul noului începător care la acea vreme s-a întâlnit cu o realitate deloc neglijabilă. Zilnic te întâlneai cu ceva nou, adevărate file desprinse din *Pateric*, ori noutăți apărute la acea vreme.

Continuând șirul evenimentelor, a doua zi, fiind vineri în acea primă săptămână a Postului Mare, trebuia să ne adunăm puterile și să ne regăsim sufletește ca să putem începe lucrarea și slujirea noastră acolo în ordinea priorităților care apăreau, având cale de urmat și sprijin în părintele Petroniu, care avea o vastă experiență încă din țară, unde se știe că a fost stareț și începător de obște la Mănăstirea Slatina din Moldova în afară de anii petrecuți în Mănăstirea Sihăstria ca profesor și îndrumător iscusit al monahismului. Acum strădaniile trebuiau să fie și mai mari: un început cu totul aparte.

Ieșind la lumina zilei, a doua zi, spre mirarea noastră am întâlnit alți călugări care făceau parte tot din obștea Schitului Prodromu, desigur în

vârstă, peste optzeci de ani, cu infirmități ceți aduceau aminte de un azil de bătrâni, cinci la număr. Întâlnindu-i, încercam să le cerem binecuvântarea, însă niciodată nu ne răspundeau. Necunoscând noi motivul, am aflat ulterior, în aceeași zi, că aceștia erau zelotiști de stil vechi, însă neavând nicio legătură cu cei ce țineau totuși calendarul vechi, dar pomeneau pe Patriarhul de la Constantinopol, Preafericitul Dimitrie la acea vreme. Și mai grav decât atât, nu intrau nici în biserică, zicând că biserica este spurcată de cei de pe nou, printre care ne găseam și noi.

Așadar, confruntându-ne cu această nouă încercare, nu ne-am descurajat, ci ceream ajutorul Maicii Domnului, căutam răspunsuri pentru moment, etc. Amintesc că starețul de facto al schitului de la acea vreme, arhimandritul Veniamin Popa, nu era zelotist, însă era plecat din schit cu treburi personale.

Căutând în noi înșine resurse și întărire duhovnicească, încercam să nu ne descurajăm, fiindcă totul ni se părea un haos: biserică nu, bucătărie nu, trapeză nu, slujbă nu, chilii nu. Trebuiau neapărat găsite soluții. Deci am început cu lucrurile vitale: căutam un loc în fosta bucătărie pentru a ne pregăti ceva de mâncare, la fel în fosta trapeză unde totul era o ruină, căutam să așezăm o masă, toate cu repeziciune, pentru a da cât de cât o impresie de normalitate. Trebuia să găsim un loc unde să facem slujbă, fiindcă era Postul Mare. Am pregătit paraclisul Adormirea Maicii Domnului ce se află la intrarea în schit împreună cu clopotnița, pentru a putea începe slujbele și rânduielile noastre bisericești. Cărți pentru slujbă aveam la noi, iar prescuri și vin am început să luăm de la Mănăstirea Lavra care dădea ca binecuvântare aceste ofrande în mod gratuit la toate chiliile și schiturile de pe teritoriul ei. Și, începând din Duminica acea, 11 martie 1978, nu s-a mai întrerupt Sfânta Liturghie până în ziua de astăzi, 11 decembrie 2017, cu ajutorul lui Dumnezeu, al Maicii Domnului și al Sfântului Ioan Botezătorul, ocrotitorii acestui sfânt așezământ.

> ...a fost o dăruire și o jertfă pe care trebuia să o faci fără odihnă, și mai ales un efort ce te aducea până la epuizarea totală, aproape de pragul descurajării și îți punea inevitabil în gând întoarcerea, lucru pe care unii părinți l-au și făcut.

Chiliile de locuit, și acelea o necesitate, le-am pregătit până la Sfintele Paști. Ceea ce a urmat după aceea, totul a fost o dăruire și o jertfă pe care trebuia să o faci fără odihnă, și mai ales un efort ce te aducea până la epuizarea totală, aproape de pragul descurajării și îți punea inevitabil în gând întoarcerea, lucru pe care unii părinți l-au și făcut.

Părintele Macarie, care făcea parte din grupul nostru, s-a întors după numai 3 luni de încercări. Părinții veniți înaintea noastră la schit, au plecat și ei la numai o săptămână de la sosirea noastră. Greutățile, și mai ales lipsurile, le-au împuținat nădejdea, ca să nu zic și credința, iar programul sever pe care-l începusem era o altă problemă pentru ei.

Cu toate acestea, liniștea ce se așternea încet-încet ne-a întărit sufletește încât făceam mai ușor față necesităților. Apoi, creștini și cunoscuți din lumea largă, și mai ales din așa numita lume „liberă” de atunci, care au aflat de noi și de situația în care ne găseam au început să ne trimită ajutoare modeste, dar îndeajuns pentru necesitățile noastre. Ne miram și noi de multe ori căci, nesperat, ne ajungeau exact la timp când era nevoie, întărindune astfel credința și nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu și al Maicii Domnului, vădit prin astfel de semne minunate.

Apoi, chiar și părinții zelotiști din schit și-au mai revizuit părerile despre noi, chiar și părintele Matia, arhondarul care ne întâmpinase la sosirea noastră. Acum găseau și ei că scopul nostru era unul singur: slujirea lui Dumnezeu și mântuirea sufletului, scop pe care îl așteptăm și îl lucrăm cu toții. Ceea ce era încă un lucru de neînțeles era faptul că nu puteau să se întoarcă și să vină la biserică, nici la masă, nici nu dădeau răspuns la *binecuvântați / blagosloviți*, ziceau ei, pentru a nu se spurca. În schimb, ne ajutau în ascultări, la făcutul pâinii la bucătărie și la orice altceva îi solicitam noi. Erau simpli ca pregătire, însă erau fără răutate și își făceau totuși rânduiala și pravila lor de călugări în chiliile lor cu un zel extraordinar, cu privegheri și rugăciuni de toată noaptea, după *Pateric*. Cu toate explicațiile noastre, la care erau receptivi și ne ascultau, nu aveau puterea de a găsi adevărul, având o permanentă grijă de a nu-și pierde sufletele. Noi găseam că înțelegerea lor a fost adusă în rătăcire de cei care se dădeau cunoscători a toate canoanele și pravilele Bisericii și cărora li se supuneau orbește.

Tragică a fost mutarea lor la cele veșnice, a acelora care i-au dus pe aceștia în rătăcire. Iar celor ce au urmat acelora, din simplitate și din necunoaștere, alta le va fi lor judecata. S-au dus cu toții sub privirile noastre, le-am făcut rânduiala cuviincioasă unora, fiindcă alții ne-au cerut explicit să nu o facem. Între aceștia erau unii care susțineau că numai ei stau în adevăr și că doar ei se mântuiesc, neadmițând ca cineva să se închine în paraclisul sau bisericuța lor, ca să nu fie spurcată astfel dacă ar intra cineva în ea, fie el intrat acolo și din greșeală.

Această situație lăsa o amprentă urâtă asupra schitului nostru, fiindcă niciuna din mănăstirile athonite nu era prinsă de acest zelotism, în afară de Mănăstirea Esfigmenu care, din păcate, și astăzi se află în aceeași situație.

Revenind la situația noastră din acea vreme, toate se derulau cu repeziciune, atât cele duhovnicești cât și cele administrative, având încărcătura lor. Puțini câți eram, trebuia să ținem slujbele bisericii cu Sfânta Liturghie în fiecare zi, la care veneau uneori și chilioți greci și alți români athoniți, și care se desfășurau într-o armonie și ținută duhovnicească, având chiar și masa în comun la sărbători și praznice împărătești. Singurul inconvenient era că atunci când părintele Matia venea la Sfânta Liturghie, ne tulbura slujba prin comportamentul lui de aranjare a tipicului și a cântărilor la strane, străin de buna rânduială ce trebuie păstrată, mai ales la Sfânta Liturghie.

Făceam răbdare și ne rugam ca Bunul Dumnezeu și Maica Domnului să facă într-un fel să ne ridice, de este posibil, această ispită tulburătoare care ne afecta pe toți. Minunea nu a zăbovit prea mult căci, într-o zi de praznic, pe când părintele Matia cânta Axionul Maicii Domnului la icoana ei, fiind sub o influență demonică, ca din senin s-a desprins un lemn,

o grindă din cele ce susțin arcurile de la cupolă și, printre candele, o minunile Tale, Doamne, fără să le atingă cu ceva, a căzut pe piciorul drept al părintelui, rupându-l din șold. Firește, căzând jos și încă nedumerit fiind, a strigat către icoana Maicii Domnului Prodromița: „*să vii să-ți mai cânt!*", cu un ton răzvrătitor.

Cu greu l-am luat de jos fiindcă durerea îl cuprinsese și, fiind un om bine făcut, era greu de purtat. Chemând elicopterul, căci altă soluție de urgență nu exista, a fost transportat la Tesalonic unde a stat vreo trei luni de zile. Și tot acolo în spital i s-a descoperit că are cancer.

După toate cele întâmplate, i s-a trezit conștiința dându-și seama că rânduială de Sus a fost aceasta spre pocăința și întoarcerea lui, ceea ce a și făcut-o, cu lacrimi de întoarcere de care și noi ne miram, pocăință pe care la puțini am văzut-o.

După acel timp scurs, găsind că la spital nu mai aveau ce să îi facă, a fost trimis înapoi acasă, la mănăstire. După încă două luni de suferință a fost chemat la Domnul. Cunoscându-și ziua adormirii și cerând iertare de la toți, a zis ultimele cuvinte: „*Să ne vedem la Rai!*"

Iată cum Bunul Dumnezeu, Maica Domnului și Sfântul Ioan Botezătorul i-au iconomisit mântuirea în acest chip minunat, fiindcă avea ani de trudă cu statornicie și răbdare, petrecuți în slujba lui Dumnezeu în Schitul Românesc Prodromu.

Cum este acum la Prodromu? Este greu să fiți urmaș al Părintelui Petroniu la egumenia Schitului Prodromu?

Acești primi ani petrecuți în Schitul Prodromu au fost încărcați din toate punctele de vedere, mai ales cu încercări și ispite cărora trebuia să le facem față ajutându-ne numai Dumnezeu și Maica Domnului. Ele erau așa puternice încât te aduceau în pragul descurajării totale și de nu aveam acest sprijin duhovnicesc și stâlp de neclintit, părintele Petroniu, cu adevărat neprevăzutul putea fi tragic.

În aceste timpuri se arăta o prefacere și un nou suflu duhovnicesc în tot Athosul.

Mănăstirea Filoteu, având ca întâistătător pe arhimandritul Efrem, personalitate duhovnicească înzestrată cu harisme, care pe mulți îi aducea la râvna și trăirea cea din Pateric, a făcut ca această mănăstire să devină ca o oază duhovnicească și să sporească atât de mult încât din obștea acestor părinți să se formeze alte trei chinovii care au populat mănăstirile Xiropotamu, Caracalu și Costamonitu, aflate la acea vreme cu rânduială de sine și care rămăseseră fără viețuitori. Exemplul acestei mănăstiri, și a celor născute din obștea ei, l-au urmat și alte mănăstiri pe rând: Mănăstirea

Lavra, Mănăstirea Vatopedi, Mănăstirea Iviron, Mănăstirea Pantocrator, toate îmbrățișând această sfântă viețuire, având totul de obște, chinovii care încetul cu încetul s-au regăsit și au urmat calea sfinților părinți din trecut. Acum se întăreau unii pe alții și sporeau în cele duhovnicești, având întâistătători și povățuitori vrednici, dar și cei care le urmau se găseau cu râvnă, ascultare și statornicie, urmându-le lor ca unor călăuze duhovnicești și mântuitoare.

Acele vremuri sfinte îți dădeau speranță, căci văzând că ai de la cine să preiei calea ce te poate duce la țintă și să îți atingi scopul dorit, aveai și tu nădejde și încredințare că ești pe drumul cel bun.

Printre cei mai de seamă părinți duhovnicești care se arătau acum treizeci și cinci de ani se numărau: arhimandritul Vasile, starețul Mănăstirii Stavronichita, arhimandritul Gheorghe, starețul Mănăstirii Grigoriu, arhimandritul Efrem, starețul Mănăstirii Filoteu, arhimandritul Emilian, starețul Mănăstirii Simonospetra. Apoi erau ieroschimonahul Efrem Katunachiotul, mare trăitor și împreună contemporan cu alți mulți pustnici care îl aveau în cinste și în frunte pe Cuviosul Paisie de la Chilia Panaguda de lângă Karies, azi sfânt recunoscut de întreaga lume ca Sfântul Paisie Aghioritul de la Suroti, făcător de minuni și înainte văzător.

Condica athonită a acestor sfinți părinți și cuvioși poate atesta și pe alți mulți știuți și neștiuți cuvioși, care cu certitudine completau și insuflau starea duhovnicească a acelor vremuri.

Îmi amintesc cu respect și bucurie cum atunci când aveai de trecut prin Karies (capitala Athosului) cu treabă de orice fel, negreșit trebuia să porți rasa și ținuta cuviincioasă, atât cea exterioară cât și cea interioară. Respectul era unanim, așa după cum vă amintiți că arătam și atunci când sosisem în Grecia, laici – mireni și fețe bisericești. Această ținută și regulă se respectau în toate mănăstirile athonite. În acele timpuri nu existau drumuri de acces între mănăstiri, ci doar poteci și cărări, unele fiind pietruite, genul de caldarâm, pentru cei ce călătoreau cu mularii având provizii materiale sau chiar călare. Era frumos și înălțător, fiecare călugăr călătorind cu metania și cu mintea la rugăciune.

Printre cuvioșii și monahii români, exemple de trăire înaltă și demni de toată aducerea aminte și respect, erau mai ales arhimandritul Dometie Trihenea de la Chilia Sfântului Ipatie de la Mănăstirea Vatopedi (care a fost chemat pentru o vreme ca stareț la Mănăstirea Zografu), Schimonahul Ghedeon, Ieroschimonahul Ioan de la Chilia Colciu Sfântul Ioan Botezătorul, Ieroschimonahul Veniamin de la Chilia Sfântului Ioan Teologul Provata și alții care completau valoarea și numărul acestor sfinți părinți români. Dumnezeu să-i odihnească în pace, iar noi să le urmăm credința și nevoințele lor. Era perioada cea mai înfloritoare a petrecerii

celei duhovnicești din Sfântul Munte. Regulile monahale se respectau și aveau prioritatea lor. Orice derogare de la aceste reguli era sancționată, nelăsând loc de așteptare, pentru a nu da loc de interpretări sau greșite luări de poziție.

Și obștea Prodromului trebuia să se alinieze poziției de facto a Muntelui Athos. Cum schitul nostru avea un stareț doar cu numele, fiind interesat mai mult de problemele personale și plecat cu lunile din schit, tema principală era acum orientată spre un statut de obște cu adevărat chinovial care trebuia realizat și pus în funcțiune. Pe noi, de exemplu, cei nou sosiți, nimeni nu ne-a prezentat la Mănăstirea Lavra, lucru pe care a trebuit să-l facem personal pentru a fi înscriși în Monahologhiul mănăstirii și, implicit, a Schitului Prodromu.

Bunăvoința Mănăstirii Lavra însă a fost peste așteptări. Înscrierea s-a făcut imediat, înaintându-se actele pentru obținerea statutului athonit și a cetățeniei grecești, lucruri care nu au durat prea mult. Cu adevărat ne-am organizat în așa fel încât așa puțini câți eram (lăsând la o parte pe zelotiștii pe care i-am găsit în schit) să ducem o viață cu totul de obște: biserică, masă, bucătărie, dependințe auxiliare, în toate avându-l ca îndrumător pe părintele Petroniu, căci părintele Veniamin, starețul schitului, parcă nici nu exista.

Cum nu existau bibliotecă, cancelarie și oficiul de primire al pelerinilor și oficialităților, era nevoie urgentă de rezolvarea acestora. Datorită faptului că nevoia le impunea, ne-am adresat Mănăstirii Lavra, care a fost foarte receptivă la rugămintea noastră, având și ei dorința ca Schitul Prodromu să se administreze singur, dar să rezolve și problema zelotismului care încă persista.

Venind Exarhia din partea Mănăstirii Lavra, care pe atunci încă avea viață de sine, și chemându-ne pe toți, pe cei nou veniți și pe cei dinaintea noastră, a găsit înțelegerea ca părintele Veniamin să-și prezinte demisia. Cum nici unul dintre noi nu îndeplinea condiția minimă de a fi primit ca stareț, s-a făcut rugămintea ca părintele Ilarion ieromonahul, care se stabilise la Mănăstirea Xiropotamu, la Chilia românească Acoperământul Maicii Domnului, să revină la schit pentru preluarea Dicheatului (ca stareț) din Schitul Prodromu.

Instalarea s-a făcut în anul 1980, la doi ani după venirea noastră la Muntele Athos.

Lucrurile începuseră să revină la normalitate. Între timp au sosit și alți călugări și frați dornici de a petrece în Schitul Prodromu, desigur pe căi ocolitoare, prin Ierusalim, prin Roma, prin pelerinaje făcute la acele locuri sfinte. Și aceasta fiindcă programul și convenția de a trimite anual la Sfântul Munte câte cinci călugări s-a sistat de către Statul Român odată

cu sosirea noastră, a celor din seria anului 1978, neîndeplinindu-se probabil aşteptările. Însă aceşti fraţi şi călugări nou veniţi prin astfel de căi erau supuşi riscului de a nu se mai putea întoarce în ţară şi de a li se lua cetăţenia română. Prin diferite forme şi înţelegeri cu Patriarhia Română, în timp, s-au găsit modalităţi de încadrare şi a acestor nou veniţi.

Între timp şi noi, cei doi fraţi veniţi în grup cu Pr. Petronie din Mănăstirea Sihăstria, am primit călugăria, numindu-ne din Aurel – Atanasie şi din Ioan – Prodromu, prin legătura strânsă ce se purta acum cu Mănăstirea Marea Lavră a Sf. Atanasie şi Schitul Prodromu al Sf. Ioan Botezătorul, obligându-ne în felul acesta la o mai mare maturitate duhovnicească, explorând râvna şi statornicia ca adaos la nevoinţa care ne stătea înainte.

Lucrurile păreau că merg binişor, chiar bine, însă nu lipseau ispitele, cu încercările de descurajare, căci ispititorul nu se lăsa dus cu uşurinţă, el care se înfruptase cu îndestulare 40 de ani din situaţia aceasta care adusese Schitul Prodromu la limita prăpastiei.

Dar lipsa de experienţă a noului stareţ Ilarion şi o concepţie mai libertină a unora, aşa cum am amintit anterior, au făcut să apară puncte de vedere diferite în administrarea obştii şi, în general, a schitului, ba uneori chiar şi divergenţe. Aşa a apărut un fel de răceală duhovnicească care a făcut ca starea de linişte şi pace să decadă încet-încet din nou.

După numai patru ani, datorită amploarei divergenţelor, s-au luat măsuri care au condus la cererea demisiei stareţului Ilarion. Procedura s-a făcut după statutul şi regulamentul de funcţionare a Chinoviului Român Prodromu. Mănăstirea Lavra aştepta de acum o nouă propunere din partea obştii care acum număra 13 vieţuitori.

După nu puţine rugăciuni şi consultări s-a ales noul întâistătător în persoana Părintelui Stareţ Petroniu Tănase care, cu greu, a acceptat alegerea, luând în considerare şi infirmitatea auzului său, acesta folosindu-se de un aparat auditiv. Au fost atunci şi alte propuneri şi alte dorinţe prin care se dorea preluarea schitului, încercări de-a dreptul ruşinoase, dar Maica Domnului şi Sfântul Ioan Botezătorul nu le-au îngăduit.

Odată începută, această cu adevărat nouă etapă de convieţuire în Schitul Prodromu, a făcut ca atât problemele duhovniceşti cât şi cele administrative să intre pe un făgaş normal. Toate acestea, mai ales prin înţeleapta povăţuire şi îndrumare a părintelui Petroniu, care a fost luminat de Dumnezeu şi cu ajutorul cel nemijlocit al Maicii Domnului şi al Sfântului Ioan Botezătorul, ocrotitorii şi patronii acestui sfânt aşezământ.